

EDINOST

Glasiló slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinioti je moča.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vsa leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 2 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »vía Zonta 5.«

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »vía Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Volitve zunanjih občin koperskega okraja za deželni zbor.

(Dalje.)

2. Neposredne priprave. Pred volitve izbornikov.

Volitev enega poslanca v deželni zbor leta 1882, je bila silno vznemirila naše protivnike Talijane ne samo v Kopru, nego tudi v Poreču in drugod po Istri. Šestdeset glasov proti trinajst, en duhoven proti enemu dohtarju, Slovan proti Talijanui!

Tako in podobno so zazdihovali po tej volitvi. Grozno jih je peklo, da je tako izpadlo, posebno zato, ker je koperski okraj v zahodnej Istri, in ker istrski Talijani neprenehoma v svet trohijo, da je vsa zahodna Istra talijanska. Deželni zbor je v svojem poročilu o tej volitvi povedal na tanko, koliko volilcev je prišlo v vsakej občini volit volilne može, list gospodov deželnega odbora, »L' Istria«, koji je večkrat proglasil zahodno Istro za čisto talijansko zemljo, skoro v vsakej svojej številki je spominjal to volitev. Ko so se uže volitve volilnih mož leta 1883, približevale, natisol je to, kar je bil deželni odbor uže povedal, koliko je namreč volilcev prišlo v posameznih občinah volit volilne može leta 1882, in pri-tavil, da bodo to Talijani koperskega okraja razumeli, da potem lahko vedo, kako je pri novih volitvah delati. Ni hotel povedati, kaj misli. Povemo mi. Na misli mu je bilo: pri volitvi volilnih mož leta 1882, je prišlo malo volilcev, in izvolili so si svoje. Zdaj l. 1883, jih bode od slovenske strani tudi malo, skrbite Talijani koperskega okraja, da jih vi kolikor več pridobite na svojo stran, da jih dopeljete k volitvi, da izvolijo lahonske volilne može, in tako bode zmaga na talijanske strani. Pa lahonski list je neprenehoma tudi nagovarjal Talijane, naj vsroté volilne odbore, koji bi vso volilno stvar vodili. Ne v Kopru, ne v Piranu, ne v Buzetu niso bili Talijani na to gluhi. Vse in več so storili, kakor jim je porečki listič nasvetoval. Napravili so volilni odbor. Imeli so večkrat seje. Pomenkovali so se, kdo, kde in kaj se ima delati. Zaznamovali so si slovenske kmete, koji so kaj kakemu

Talijanu dolžni, sklicavali so k sebi bogateje kmete, da jih na en ali drugi način pridobé. potovali so po vaseh v okraju, pridobili si može, koje so hodili od vasi do vasi, od krčme do krčme, in pozivali druge in plačevali jim vino. Govorili so vsega proti onim, koji so Slovani namerili izvoliti. Proti njim so lagali, nje so psovali in krivo ozloglaševali, dodavaje, da jih v kratkem času iz Kopra izpodé. V tem oziru se je nekoliko delalo v miljskej občini, nekoliko v dekanskej, največ pa v pomjanskej. Delalo se je tudi v buzetskej in roškej občini. Prišli so tja nekolicokrat neki gospodje iz Kopra. Bil je tam pred volitvami tudi deželni inženir Križmanič. Bil je tudi sam deželni glavar Vidulič. Obečalo se je vsega, samo da volitve v talijanskem zmislu izpadejo, da se izvolita za poslanca talijanska kandidata Delbello in Clarici. Vse sile so se tedaj napele, vse moči so se vzdignole, vsa sredstva so se vporabila, le da se izvolita talijanska kandidata. Močno se je delalo v

dan volitev izbornikov.

Za vsako občino je bil ustanovljen poseben dan. Pri volitvah se najbolj vidi, kako je slabo, da so slovenske vasi združene z laškimi mesti. Kmetje morajo v mesto iti volit. Tukaj pa jih vloi zdaj eden dohtar, zdaj drugi, zdaj posestnik, trgovec, posojevalec denarja, zdaj drugi. Eden jim govori to, drugi ono, eden jih hoče na ta, drugi na drugi način privabiti, prevariti. Človeku ne dajo miru. In zdaj za čas volitev ni naš človek v očeh Talijana »ščavo«, kakor ga navadno zove, zdaj mu je »caro amico«, zdaj mu roko stiska, zdaj mu cigaro ponuja, zdaj ga v kavarno ali krčmo pelje. Nevarnost je velika, ali previdnost naših ljudi in duševna moč mora biti še večja, veliko večja.

Če se tudi pomisli, da Talijani naše ljudi navadno »ščave« zovejo, in da so z njimi tako prijazni v čas volitev, potem je gotovo, da oni ne delajo za korist ščavov, ampak za svojo. Naši ljudje naj Talijane smatrajo v čas volitev za volke v ovčej koži, in naj si drže na pameti, da volk spremeni dlako, srca pa ne.

Kako so se le neki dohtarji v Piranu vrtili okoli naših ljudi! V Koper niso se naši ljudje niti upali iti. V Pomjan je

prišel ud volilnega odbora, Maršič imenovan, Beršan. Pripeljal je precejšnjo trumo ljudi zadolženih, odvisnih, predobijenih na en ali drug način. Pripeljal jih je toliko, da se je našej stranki govorilo, da nič ne koristi, vse prizadevanje, da lahonska stranka ima večino. Napajal jih je z vinom, stražil jih je na cesti, z njimi je šel tudi v volilno dvorano, da bi se mu kdo ne izneveril, čeprav je vhod v dvorano dovoljen le volilcem. V Dekani so prišli inženir Gambini in trgovčič Kolhol, oba uda volilnega odbora. Tukaj so najprej na lep način hoteli pridobiti si najupljalnejše može, govoreč jim: vi ste bili zmajraz zmerni, dobri z Talijani, najbolje je, da se Talijani izvolijo. In ko to ni koristilo, začeli so udrihati na naše ljudi, posebno na naše duhovne, koji da nemajo opravila v Istri, kojim je opravilo samo v cerkvi. Vzeli so na oko pridobljene može, gledali predobiti slabije, vrivali so jim svoje lističe volilnih mož, tekli so vsak čas v volilno dvorano in iz nje. V njihovih lističih so bili za volilne može tudi takovi postavljeni, za koje bi nikdar ne rekli, da bi s protivniki glasovali. Dobro, da sta tukaj bila tudi gg. Lampe in Dolinar in da sta delala proti talijanskim emisarom. A še bolje je, da so se nekoi naših dobro pripravili, da je prišlo naših volilcev, poštanih mož, v precejšnjem številu. V Dolino se ni upal nobeden talijanski emisar. Znajo oni, da bi jim to nič ne koristilo, da so Dolinčani trdni, značajni, da bi mogli protivnike tudi z metlami pregnati. Tako se ne bodo upali Talijani niti v druge naše občine, ako najdejo trdne, značajne, poštene naše ljudi, ako se ne da nobeden prestrašiti, poškupiti z vinom, z goldinarjem ali s čem drugim. V buzetskej občini so še boljše opravili. Potovanja Delbellota, Križmaničeva, Viduličeva, in obečanja so uplivala mnogo na ljudstvo. Denarja je bilo tudi, od kod, to se ne zna. Cele vreč kruha se je nosilo. Mnoge naše vasi brez tare talijanaške, niso za volitve niti znale. K volitvi so se pozivali mrtvi mesto živih. V enej majhnej vasi je bilo v listini volilcev 16 mož, a mej temi 11 mrtvih.

Iz laniške podobčine je bilo zelo malo volilcev zaradi navedenih uzrokov in zaradi tega, da je volitev bila v petek, ko gredo ljudje od tam prodavat po mestih

svoj tedni pridelek. V roškej občini so delovala tudi obečanja visokih gospodov, in kruh, koji se je raznašal v vrečah po vaseh. Prišlo je naših ljudi tudi takovih, koji niso bili v listinah.

(Dalje prihodnjič.)

Deželni zbori.

Tržaški deželni zbor se je slovesno odprl v ponedeljek ob 12. uri.

Gosp. župan odpre deželnozbornsko zasedanje s trikratnim »živijo« na presvitlega cesarja, na kar deželni poslanci in galerije zaore »evviva« z gromovitim odobravanjem. Na to gospod župan jame govoriti in razpravljati v daljšem govoru o materialnem propadu tržaškega mesta, osobito o odpravi »proste luke«, ki je bila Trstu najzdatnej privilegij, ki je to mesto potegnola na ono stopinjo razvoja, ki je vsem znan; a čas do odprave tega privilezija ni več daleč, in gosp. župan pozivlja gospode poslance, da s trgovsko zbornico prosijo pri c. k. vladii, da odpravijo »proste luke« z drugo naredbo odskoiva. Potem naglašá še v govoru o napeljanju pitne vode za mesto in upi, da se ta stvar konečno reši, kar je obona želja ljudstva. Potem govori o ekonomiji pri mestnej administraciji in pravi, da uprav to so poklicani razpravljati v selanjem zasedanju deželnega zbora. Govori o predlogih, ki se bodo razpravljali, kakor o uredbi deželnega šolskega zaloga, o projektu zakona za vzdrževanje mestnih vatrogascev, potem o predlogu o zbranju in izdajanju pomorskega kodeksa (zbirka pomorskih zakonov), da se odstranijo dosetanje negotovosti, ki se nabajajo v navtičnem pravu in tako koristi trgovstvu. Potem naglašá ljudsko izobraženje, čuvanje svoje narodnosti, ljubezen do reda, poštovanje zakonov, itd. Potem končuje govor, rekši: Ko vse to izvršite v napredek civilizacije, smeli boste pri vsakterej priliki reči, da ste storili svojo dolžnost.

Na to povzame besedo gosp. vladni svetovalec vitez de Rinaldini in pravi: Odkritosrdne besede, katere je zdaj govoril gospod deželni glavar, kakor »živijo« na cesarja, ki so gromeli v tej zbornici in ki se pojavljajo v srci vsacega dobrega patrijota priča so mi, da smo to deželno-

čutnosti prav sodil, bodete vi najbolje vedeli, ker o tacih rečeh ste Vi bistroumnejši nego jaz, vendar sem mimogrede opazko pristavil, ker veste, da ne morem kar tako svojega jurističnega poklica zatajiti.

Tudi Angelika je pri dobredelnih družbah in napravah povsod, kder more kaj dobrega ubogemu ljudstvu storiti, to se ve, da ona ne reže kruha ubogim, in ne deli z lastnimi rokami juhe ubogim otrokom; v teh rečeh je ona neskušna, ampak ona je povsod, kder je mogoče kaj storiti z denarjem, ona je pri veselican, pri predstavih in igran, ona je povsod, kder se je mogoče veseliti, ker ona se hoče veseliti.

Prav ste imeli, kakor imate zmerom, ko ste rekli, naj počakam, da zapusti Krapinske dolgočasne toplice in se povrne zopet mej svet in družbo Res tukaj se je spremenila, tukaj išče edino le zabave, tukaj hoče biti občudovana. Da i to je, občuduje jo vse in vendar je, kakor da bi bila brez srca, nje blesti obraz se mi zdi še bledeji, in kadar jo vidim, v krasno razavtiljenem salonu, obdano od mnogovrstnih čestilcev, zii se mi, kakor da bi videl živo podobo Meduze iz kamena izsekano. Ko pa se jej približam jaz, ne mislite gospa, da je gola domišljija, ne res je, zažari se nje oko, in za hip se oživi vsa in lehka rudečca oblije za trenotek nje blesti obraz.

Ko smo skupaj sem dospeli in sem zapazil nje očividno spremembo, zdelo se mi je, kakor da bi stopil v začarani svet, zdela se mi je, kakor vila, v jasnej tihej spomladanskej noči, ter sem se bal, če jo nagovorim, da mi izgine izpred očesa, ščasam pa sem se tudi te spremembe na-

vadil, ker kadar sva bila sama, bila je zopet ona ljuba nedolžna in nežna Angelika, katero sem videl, ko sem jo ljubiti pričel, in katero ljubim še danes tako goreče, kakor nekdanj, in katero bom ljubil, dokler mi bo bilo srce. Razumeti pa je nisem mogel, dokler mi ni sama rekla, da išče mej ljudmi le pozabljivosti zgubljene sreče.

Ni še dolgo, gospa, kar sva sedela sama na vrtu njenega posestva, grofa ni bilo doma, zabavljajal se je z lovom, stari baron pa nema za svojo hčer več časa, on je vedno pri svoj-j nevesti, ker bo uže mislim v enem tednu poroka, tiho, brez vsega zunajnega hrupa stopi baron kakor gospodar v hišo svoje uže tudi ne več mlade a bogate neveste, Bog mu daj srečo! Sedela sva toraj sama. Angelika je položila svojo roko v mojo, katero sem spoštljivo pritisol na ustnice.

»Koliko časa ostané še tukaj?« praša me nazlo. Jaz jo začuden pogledam.

»Ali bi rada, da odidem?«

»Ah, ne misli tega, Živko! — Rada bi vedela, koliko časa bom saj še nekoliko srečna«, bojim se ločitve, bojim se sama sebe.

»Bojiš se sama sebe? ali nisi srečna, nisi vesela v toliko družbah in veselich občudovana in ljubljena od vseh?«

»Srečna? Ah Živko, kako si moraš misliti, da sem srečna? Da, se ve da, ti pričakuješ, da bi vsemu svetu tožila, kako nesrečna, kako neizrečeno nesrečna sem jaz, soproga Caprinija! Ne, Živko, za to sem preponosna, dosti je, da veš ti, in jaz, — in ako me sedaj ne umeješ, umel me bodeš morebiti k malu, ker jaz ne morem dalje nositi teže obupa in zatajevanja. Potem me bodeš se ve da bolje umel, za

Podlistek.

Popotna pisma.

(Spisala Antonija Kobler.)

V.

Gradec 5. septembra 1883.

Draga mi prijateljica!

Ko brez miru okrog divjam, Prijatelj prašajo me kam? Prašajte raj val morja, Prašajte raj oblak nebá. Preširen.

S Preširnóm, imam tudi jaz odgovor na te besede, da:

»Oblak ne ve, in val ne kam, Kam nese me obup, ne znam.«

Tako je, prijateljica moja, bežal bi sam pred saboj, na konec sveta, ako bi mogel, in vendar sem tukaj, tam, kder je ona.

Tukaj leta kakor metulj, ki leta od cvetice do cvetice, tako tudi ona od veselice do veselice, in jaz — za njo!

Ako je kde na svetu kraj, v katerem je mogoče človeku sam sebe pozabiti, tedaj je menda tukaj v Gradcu. Gradec res ni mesto največje, vendar veliko dovolj za razne veselice in zabave, kajti v tem mestu je dovolj nadepolnih dijakov, učencev višjih šol, v tem mestu je dovolj deklet, ki rade nastavljajo »mreže« ter so premožne in bogate, pa tudi ubožne. Gradec pa je tudi mesto »penzionistov«, kateri tukaj v miru prebivajo leto za letom in uživajo svojo majhno in veliko, zasluženo in nezasluženo pokojnino. Gradec pa je tudi mesto, v katerem je v obilnem številu zastopana aristokracija in tako imenovani »nobel«

Draga gospa, ako sem v svojej nežno-

zborško zasedanje *sračno* otvorili. Potem naglašajo, da v imenu vlade izraža željo in up, da se bode zasedanje mirno vršilo v duhu sprave in pravega patriotizma in zagotavlja, da vlada bode vsigdar podpirala (kar bode v njene moči) zahteve deželne zbornice. Potem se zahvaljuje ter pravi, da je radosten, da more zastopati c. k. vlado v dežel. zboru tržaškem.

Gosp. deželni glavar (kapitan) se iskreno zahvali gosp. vladnemu zastopniku za uljudne besede deželnemu zboru.

Potem se seja zaključuje.

Gosp. župan je v svojem govoru omenjal o potrebi čuvanja *svoje narodnosti*. O kateri? Da je tu o italijanski govor, to lahko vsak sprevidi. Pa o Slovencih, ki vstvarjajo ogromno večino v Trstu, nič! Ali niso oni omenje vredni? O enakopravnosti v Trstu, ni duha ni sluha. No, kar nočejo oni, pa čez potegne na površje. Do meseca novembra ni daleč, bomo videli, kako znajo drugim pravični biti, ko namreč prasha o slovenskih solah v Trstu v mestnem zboru na dneveni red pride. Vederemo. Če so v Trstu Italijani, ali še drugi, to dokaže priinost.

Kranjski deželni zbor. VIII. seja se je začela zadnje sabote ob 1/2 12 uri. Vrše se obravnava zaradi potrditve velikih posestnikov in premembe volilnega reda. Poverilni odsek se je sešel k seji, ter sklenol priporočati potrditev poslancev velik. posestva in za poročevalca izbral gosp. Kersnika. Predsedoval je v začetku deželnega glavarja namestnik gosp. Grasselli. Potrli se zapisnik za inje seje in razlele došle peticije, potem poroča gosp. Kersnik o volitvah v velikem posestvu, ter priporoča potrditev vseh volitev velikega posestva. Dr. Zarnik oporeka poročevalcu in zahteva, naj se prebere prvo poročilo o volitvah velikega posestva. Baron Apfaltrern izraža svoje veselje zaradi novega nasveta in opravičuje ravnanje volilne komisije in omenja, da bi bili veliki posestniki, ako se volitve ne potrdijo, primorani zapustiti zbornico, kar bi bilo pa v škodo kranjske dežele. Dr. Vošnjak zahteva od gosp. predsednika, naj se drži opravičnega reda in da natisnoli poročilo, predno pride na dnevni red. Profesor Šuklje govori za potrditev volitev. Potem gosp. predsednik Grasselli hoče dati na glasovanje, ali naj se natisne poročilo. Dr. Zarnik se sklicuje na § 24. opravičnega reda, po katerem mora vsak predlog biti najmanj 24 ur prej v rokah poslancev. Potem se obrne proti Šuklji, in pravi, da je to sramota, kar je govoril. (Pohvala v galeriji.) Predsednik gosp. Grasselli pokara galerijo in tudi Zarnika. Poslanec Kljun predlaga konec debate, a tema oporekata dr. Zarnik in dr. Vošnjak; poslanec Svetec opomni predsednika naj se drži opravičnega reda; a baron Apfaltrern se trudi dokazati, da se je uže večkrat namesto tiskanega poročila ustmeno obravnavalo; — konečno dobi besedo g. Kersnik kot poročevalec in ostane pri svojem predlogu. (Da se volitev potrdi.) Potem se preide na ustmeno glasovanje, ali se obravnava o tem predlogu ali ne, in predlog se sprejme s 29 glasovi proti 7; 6 poslancev se je vzdržalo glasovanja ali pa niso bili navzoči. Na to se deželni predsednik baron Winkler v imenu vlade zahvali zbornici za glasovanje. Dr. Vošnjak pravi, da odbija od sebe vso odgovornost za ta sklep in njegove nastopke. Ostro govori zoper to potrditev dr. Zarnik. Mej drugim reče to-le: Ako bi rajnika Bielewits in Jurčić bila denes v tem zboru, kaj bi li rekla! Poslanec Svetec v prav temeljitem govoru dokazuje nepostavnost in stavi prejšnji njegov predlog, naj slavni zbor

zavrže volitev Dežmana, dr. Schreya in dr. Maura. (Pohvala mej poslanci in na galerijah.) Temu pritrjuje dr. Dolenc. Profesor Šuklje se jezi na dr. Dolenca in pravi, da je sit prepira mej Slovenci in Nemškutarji, treba se je sprizajiniti, da to konec preprirom. (Ugovor in smeh.) Potem ugovarja nekaj poslancu Svetcu o Kopitarju in drugih. Baron Apfaltrern se obrne proti Svetcu, govori ponosno in prevzetno, ter skuša ovreči njegove trditve. Poslanec dr. Poklukar naglašajo potrebo pomirjenja mej strankama in pravi, da tudi on bo glasoval za ta predlog, akoprav je bil prej drugačnih mislij. Poslanec Svetec še nekoliko zavrača barona Apfaltrerna. Zdaj se oglasi deželni predsednik baron Winkler in v obširnem govoru razlagajo vladno stališče, ter mej drugim pravi, da pričakuje od deželne zbornice zloznega delovanja in izreče nado, da zbornica potrdi volitev velikoposestnikov, ter obeča od tega deželi velike koristi. Na to baron Apfaltrern prevzetno reče, naj jih le zavržejo, če imajo pogum, na kar mu poslanec dr. Poklukar odgovori, naj molči, saj so dosegli, kar so hoteli. Poročevalec Kersnik zopet priporoča svoj predlog. Po dr. Vošnjakovem nasvetu se potem glasuje ustmeno in predlog za potrditev volitev Dežmanove, Schreyeve in Maurove se sprejme s 24 glasovi proti 6. Poslušalci na galeriji pa oditejo nevoljni in glasnim godranjem.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesarsho pismo na grofa Kalnoky-a Taaffe-a in Tiszoo sklicuje delegacije na 23. dan oktobra na Dunaj.

Grški kralj in kraljica sta prišla 8. t. m. na Dunaj.

Grof Taaffe je 5. t. m. prišel v Inomost, kder so se mu predstavili višji uradniki. Drugi dan zjutraj pa se odpeljal v Arlberg, da pregleda tamonjnje predore; v nedeljo se je zopet vrnil v Inomost, potem pa odpotoval v pustersko dolino.

8. t. m. se je v **ogerskem državnem zboru** nadalje pretresovalo hrvatsko prasha. Polonyi je predlagal, naj se ustavi dnina hrvatskim poslancem, ker se zborovanja ne vdeležujejo, Csernatonyi pa je pobijal ta predlog, ker je nepatrijotičen in bil je potem skoraj soglasno zavržen. — Govorilo je potem o hrvatskem prashnji več poslancev za in zoper vladin predlog, sklenolo se ni še nič, vendar pa ni dvoma, da se naposled sprejme vladin predlog i da potem hrvatski poslanci pridejo v državni zbor.

Morilci najvišjega ogerskega sodnika (judez curiae) Majlatha: Spanga, Pithely in Berecz so bili zadnje sabote k smrti obsojeni. Vložili so priziv.

4. t. m. se je zopet vrnilo 14 **rodbin**, ki so iz Krivošij pobegnole v Črnogoro, na svoj dom in se podvrglo cesarskim gosposkam.

dokter ne počí srca, dokler ne omagam pod težo britkosti. Ko je Angelika tako govorila počasi in tiho, brala se je njej na obrazu n. popeljiva žalost in britkost, njene krasne oči pa so zrlé v solzah udano v mé. Jaz se nisem mogel zdžati, nehote sem jo pritisnil na svoje prsi, na katerih je Angelika izjokala svoje gorje.

Ko je nježno glavico vzdignola, začelo je uže solnce zahajati za goro, zadnji žarki so se naju obsevali, mlo in ljubo, kakor da bi čutili z nama tugo, žalost in obupno britkost.

«Sedaj je pa čas, Živko, da ideva v salon,» reče Angelika, «tukaj naju grof ne sme videti, zdi se uže nj-mu pa tudi drugim čudno, kako da te jaz, ki nisi aristokrat, odlikujem mej drugimi.»

«Ali sumi?»

«To prav ne, a ne odgovarjam mu rada, še manj pa se opravičujem. Zdi se mi, ljubi, da bo k malu čas, da se bova ločila.»

«Angelika!» vskliknem jaz obupno.

«Da, kar se mora zgoditi, to se zgodi, vendar upam, ne še tako k malu, na svetu paž tako ni dolge ločitve, in potem je združje — večno,» reče Angelika, smehljaje se ter mi pota roko. Jaz sem jo razumel, poslovil sem se.

Od tistega časa nisem videl še same, a v družbi jo vidim večkrat, ker za njo hočim povsod, kodar koli je in kamor ide, jaz sem njena senca.

Ona pa je vedno in povsod enako ljubeznjiva, vselej mi poda prijazno roko, in

Vnanje dežele.

Papež je 7. t. m. sprejel 8000 italijanskih romarjev neduhovnikov ter je odgovoril na ogovor voditelja romarjev, naj se bojujejo zoper prizadevanje razkatoičanja Italije, naj svojo vero očitno kažejo i m j ljudstvom širijo, da papež ni svoboden, ako ni v popolnem posestvu svojih pravic.

Turško-črnogorska komisija za vredbo meje je svoja dela vsled velikih težav in zaprek popolnem ustavila. V Prizrendu je bil tabor pod načelništvom Ali paše iz Gusinja. Zbralo se je ljudstvo iz Prizrenda, Ileka, Gusinja in Jakova ter sklenolo z orožjem v roci ustaviti se delom, ki določajo mejo.

V **bolgarskem sobranji** je 7. t. m. prebral Zankov program ministerstva in razložil pravice sobranja. V programu je rečeno, da si ministerstvo prizadeva, zakone z načeli obnovljene ustave zediniti in da mejnarodna prasha skrbno pretrese. Bolgarija je trdno sklenola, težave zljajšati in pričakuje, da jej bodo v pomoč zunanje države.

Francoski vojni minister Thibaudin je bil primoran odstopiti, ker ni poskrbel, da vojaštvo skaže v mejnarodnem pravu določeno čast španskemu kralju, ko je ta bival v Parizu; vsled tega se je napetost mej Francosko in Španijo poglobila.

Nemški cesar je poprejšnjemu **srbskemu ministerskemu načelniku Piročancu** podelil red rudečega orla prve vrste.

Francozom v Tonkinu ne gre po volji; admiral Courbet poroča, da je vojni svet soglasno sklenol, da je zaradi slabih cest dalje vojevanje nemogoče, da pa vojska novih vojakov lahko brez nevarnosti pričakuje.

V **Kantonu** so Evropeci v nevarnosti, tako razdraženi so Kitajci na nje. Zarad njihove varnosti se je občenje mej mestom in evropsko naselbino ustavilo. Na Kitajskem se delajo velike priprave za vojno.

Dopisi.

Iz Kontovelja, 4. oktobra.

V nedeljo 30. septembra zjutraj so od Proseka v Trst lidoči ljudje srečevali rakev, katero so nosili nekateri kontoveljski fantje.

Prenesli so namreč svojega rojaka Antona Rezent-a, kateri je umrl v tržaški bolnišnici, na Kontovelj.

Dobro se ga spominjam iz prošlih djaških let, ko sva na Proseku skupaj pripravnico obiskovala. Gotovo je, da smo vsi dijaki občudovali njegov talent, kateri je kazal kakor čvrst in prijeten mladenič. Solal se je v Kopru in dovršil je uč-

njeno oko mi pove, kar me neizrečeno osrečuje, vidim, da me ljubi, vendar pa se moram odrekati vseinu, kar mi je ljubo, in drago na svetu.

Tak človek sem toraj jaz, ki brez miru živim, ne naučam miru po dnevu, ako je ne vidim, divjam okolo brez miru in pokoja, kakor duša, k' išče trupla, kadar jo najdem, zopet me peče in muči zavist in misel, da je zame zgubljena, in zgubljena sama nesrečna, zakleta človeku, kateri je ni vreden, kateri je ni osrečil, in jaz sem brez moči, da bi jo mogel oteti.

Kdo se more toraj čuditi, da mi prijatelji pravijo, da sem jako upaden, svetavajo mi, naj se obrnem od zdravnika, to ta za mojo bolezen ni zravila, ni zdravnika, da bi mi ozdravil bolno srce, da ljubezen, nesrečna ljubezen, ta skrivna moč pije mi moč in kri iz trupla, kakor v pripovedkah pije volkodlak kri, dokler mu je ne izpije.

Vem, blaga prijateljica, da ste vznemirjeni, toda pomirite se, ko pridem k Vam, obrne se na bolje, za zdaj pa še ne morem povedati, kako in kedaj, kakor mi nakloni osoda, saj veste, da osodi človek ne more uteči. Sicer pa tudi ni nič, kar bi se moglo imenovati telesna bolezen, jaz potrebujem le miru in pokoja. Več noči je minolo, da nisem zatisnil trudnega očesa, a sedaj l žem, upam, da zaspim in da se mi jutri povrnejo zop-t moči. Spavajte tudi Vi sladko, Vam želi lahko in mirno noč. Vaš prijatelj

Živko.

teljske študije, bil je pa v tem času jako ubožno podpiran, kar je morda pomoglo njegovej bolezni. Proti koncu lanskega šolskega leta je hudo obolel, bil je pa uže v četrtem tečaju, in namesto da se pripravilja za zrelostni izpit, moral je v bolnišnico.

Po nekoliko mesecih je še precej okreval, vendar ni bil še popolnoma zdrav, ko je popustil svojo bolnišniško posteljo, ter prišel domu na Kontovelj.

Doma se ni krepčal, ampak začel se je pripravljati za zrelostni izpit, ter šel v Koper, prisilil se je in opravil z še precej dobrim vspehom zrelostne skušnje. Po dokončanej skušnji je prišel zopet domu, ter si s piščalko čas kratil. Omeniti moram, da je tudi na gosli prav dobro sviral. Popadla pa ga je zopet nemila bolezen, in prav tisti dan, ko mu je prineseno pismo naznanilo prihodnjo službo, bil je previden še sv. oljem.

Drugi dan so ga nesli zopet v tržaško bolnišnico; po poti je proti nosilec večkrat vsklikoval: «Oh, nesite me zopet domu! prišelši v bolnišnico je baje na vratih dušo vzdahol.

Ubogi mladenič, pa še bolj ubogi roditelji, po tolikih stroških in skrbnih Upah so, da jim bode sin v veselje in korist, ali glej, splavale so jim nade po vodi, kako je to žalostno!

Kontoveljci pa so mu skazali zadnjo čast, fantje od ene in dekleta od druge strani. Na pokopališče je spremljala rakev velika množica ljudi, mnogo tudi iz Proseka.

Na gomili so mu zapeli pevci kontoveljski ganljivo nagrobnično «Jamica tih», s tem so mu skazali zadnjo čast.

Kontoveljci, kakor čujem, menijo napraviti v svojej vasi bralno društvo; dobra in lepa misel je to, katera je vredna, da se podpira. Naj bi pa bili v tej zadevi previdni, naj bi ne začeli tako, da bi jo v nekoliko letih zopet popustili, kakor se je to, žalibog, po Slovenskem marsikde zgodilo.

Naj bi segli po knjigah in časnikih priporočenih od večjih možakov in naj bi stvar ukrenoli tako, da bi bilo vse v redu, ker red je duša delatnosti.

Iz Lokve na Krasi, 1. okt.

Omeniti moram, kako sijajni dnevi so bili od 20. do 24. m. m., ko je nas romalo na božjo pot k Materi Božjej na Trsat 13 oseb iz Lokavske občine. V velikih tropah je hodilo na to goro ljudstvo, ter je mej potjo lepo pelo. Ob poti na goro je pozidanih 14 kapelic križevga pota. Na dan 23. m. m. popoldne smo šli iz mesta Reke po stopnicah na Trsat v prekrasno cerkev **Materi Božje**, da je bila uže tema, ko smo iz cerkve prišli, prenočili smo na Trsat v soboto. Na rano jutro pa nas prebudil bučeče zvonjenje tamošnjih zvonov, odpravimo se in gremo v cerkev, in kmalo se začne velika peta sv. maša. Ves ganjen zagledam čudodelno podobo Marije Device na velikem altarji, lepo so zadonele cerkvene orgle, i prelepo cerkveno petje od Frančiškanov iz tamošnjega samostana. Ko se je končala cerkvena slavnost, odpravili smo se zopet domu, ganjeni od lepih naukov, ki smo jih slišali od tamošnjih pridigarjev.

Omeniti moram tudi to, da so od Reke proti Bistrici ob cesti v vsakem zavinku in v križpotji postavljena sveta razpela in mnogo kapelic se vidi ob cesti.

Z Sijonske gore, 1. oktobra.

Zaradi našega mesta je bilo uže mnogo pisanja in govorjenja, češ, da sv. Križ ni mesto, in da še celo ulice nemajo svojih imen, kakor je mestu spodobno. Tako govore in se repenčijo samo nevošljivi ljudje iz kakšnega bližnjega sela ali trga. Vsaj je dandenes toliko nevošljivosti na svetu, da ne bi trebalo ni solnce ni drv za kurjavo, ako bi gorela: svitlobe in gorkote bi imela zadosti. Vendar pa bode tem zavistnežem in obrekovalcem menda jedenkrat po volji, če ne píšemo več «mesto sv. Križa», nego «Sijonska gora». Vsaj hiše so tudi lepo pozidane na prijetnem vzvišenem kraju, kakor da bi zrlé v samej prijaznosti doli z Sijona. Poskusimo to **časno**, da obrekovalcem usta zatvorimo.

O kaj še! naše mesto je mesto; zato imamo stare pravice, potrjene na najvišjem mestu. Če se ne motim, imajo naše ulice, «te večje», tudi svoja imena. Precej ko kreneš od mestnih vrat v mestu na desno, pravi se «Na Riglju», zato, ker so nekdanj tukaj vrata tesno zarigljali pred sovražnikom. Brzo ko stopiš iz Brbučeve hiše, naj bi se reklo: «Pod mestno kapo», zato, ker se meščanje o deževnem vremenu tukaj zbirajo na pogovore. Ulica od tukaj proti cerkvi se zove glavna ali «Bela ulica», od belega kamnitega tlaka. Na levo, pod cerkvijo so «kaplanske ulice». Nazaj pod Mravljetoovo hišo so «Ozke ulice»; a pod temi pa «Zaveljske», od koder se gleda doli v «Zavljce» (Zabljce). Naravnost doli ob traffki so «Strine ulice». Na drugej strani, kder se gre skozi Čotičevo hišo, pravi se na «Zdrusa», zato ker se je bil tam neko ledeno zimo marsikdo zdrsol. Prostor doli od Grada do «Riglja» se imenuje «Plošča». No, toliko za danes, prihodnjih pa nekaj družega.

Iz Ljubljane 6. oktobra.

»Gospoda, jutri ne hodite v deželni zbor, ne bo nič interesantnega, kajti točki o verifikaciji in volilnej reformi ste zopet odložili.« s temi besedami je pozdravil nas večer zvečer v čitalnici poslanec Š. Sklenec, je namreč bilo v naravnem klubu, da se to odloži, ker ni še vse tako v redu, kakor bi imelo biti. A danes ob 2. uri popoldne je bila volitev v vel. posestvu potrjena, proti so glasovali le: dr. Dolenc, Robič, Rudež, Svetec, dr. Vošnjak, dr. Zarnik. Slava jim! Glasovali so v smislu slovenskega naroda.

Kako pa je to vendar mogoče, kaj smo tacega s tem pridobili? Pravi bode čestiti čitatelji. Pridobili nič, čisto nič. Da, vendar, precej, da še veliko. Posmeh in roganje naših nasprotnikov. Tako zaničljivo, tako cinično se Džman še nikdar ni rogala narodnej stranki, kakor danes, tako napiheno dr. Scurey še nikdar ni od strani meril naravnih poslancev, kakor danes. Baron Apfalter se nikdar ni tako ostro govoril proti levi strani zbornice, še nikdar ni toliko klofut in jako gorčin delil. Kako pa je to prišlo? Sinoči in danes je delala vlada na vse kriplje do 1/12 ure delal je nepretrgoma vladni aparat.

Oširnega poročila o tej zanimivej stvari ne bom pisal, kajti doboste ga od drugod. Omeniti nočem le nekaterih stvari, katere se mi zde posebno zanimive.

Prvikrat se je danes delila leva stran zbornice v tri dele, v odločno, v resnici narodno stranko, to je onih 6 poslancev, ki so glasovali za neverificiranje volitev; v oni del, ki se ni vdeležil glasovanja, to so bili Detelja, Lavrenčič, Monar in Pakiž, in v oni del, ki je glasoval za potrditev nemških poslancev, to so dr. Bleiweis, Dev, Grasselli, Klun, Kersnik, Moše, Murnik, dr. Papež, Pfeifer, dr. Poklukar, dr. Sterbenec, dr. Samec, Schneider, Šuklje. Gledé govornikov se je delila v dva dela; v staro gardo, to je Svetec, dr. Vošnjak in dr. Zarnik, katerim se je jako močito in neustrašeno pridružil dr. Dolenc.

Debata je bila uže pikra, celo osebna, dr. Vošnjak je nasprotnemu govorniku rekel besede v obraz, da je on, dr. Vošnjak, uže delal na narodnem polju, ko njega v narodnem taboru niti videti ni bilo. Kako temeljito je dokazal g. Svetec, da je volitev nepostavna, pretresovaje vse glasove, o prvega do zadnjega, ni ga poštenjaka, ki bi mu bil mogel ugovarjati, tudi tega nikdo poskusil ni. Zastonj je prašal dr. Zarnik poslance nasprotnega mišljenja, kaj vendar je uzrok temu, da danes pravijo, da je belo, kar je bilo še pred nekoliko dnevi črno, naj mu vsaj jeden najmanjšo stvar pove, ki bi govorila za potrditev volitev. Jako pazljivo sem poslušal ves čas, kaj se vendar navede za odobrenje volitve, a niti jednega uzroka nisem čul. Govorilo se je vse drugo, le to ne, kar je občinstvo pričakovalo; kajti vsakdo je želel vedeti vzroke, ki so napolnile večino leve strani zbornice, da so kar nazlo odobraval to, kar so poprej pred vsem svetom zavrgli. Le jeden poslanec, ki se je »par trenutkov« poprej premislil, rekel je, da je sodba lanko milejša, ali pa ostrejša, a on da je zdaj za milojo sodbo. Toda baron Apfalter dal mu je na to moralno zausnično, da mu je kar sapu zaprla. Tu so mi sinoče v misel besede znanega nemškega pisatelja: »Wüthend zog er das Schwert, besau sich die Spitze und steckte es ruhig wieder in die Scheide«.

O denaš jej seji gre po mestu le en glas, da je žalostno, kar se je zgodilo in da Bog nas varuj v prihodnje tacin hib. Narodu naravno najbolj dopada odločno postopanje poslancev, kateri se ne ozirajo ni na desno ni na levo, trdno kakor skala stoji za svoje narodno prepričanje, za svojo naravno zavest. Teško bode torej narod prepričati, da so poslanci, ki so glasovali za potrditev Džmana in Schreya, postopali v njegovo korist.*

Kaj pa z volilno reformo, ki je bila takoj potem na dnevnem redu? Tu so bili nemčurji v strašansko zadregi, kajti pokazati bi bili morali pravo barvo, zapu stili bi bili zbornico, in to bi bila krona denašnjemu anevu. A rešil jim je g. dr. Bleiweis s predlogom, naj se seja za danes sklene. Vsi kakor en mož so vstali nemčurji, a premalo bi jim bilo, in to videča večina leve strani, prihiti jim na pomoč. Kako je pa ta volilna reforma zdaj, o tem prihodnje. Stanje je zdaj tako zmadeno, da čuti se rodoljub komaj obdržuje hladnokrvnost.

Iz Ljubljane, 7. oktobra.

Volitve v velikem posestvu so potrjene! »Alea jacta est,« pravi »Narod«.

*) Ne zamerite, zopet smo morali dosti črtati, ker ne moremo onih poslancev, ki so glasovali za potrditev volitve v velepossestvu kar naravnost obsoditi, kakor da bi ne imeli v svojem arcu domo- in rodoljublja. Mnogo teh gospodov poznamo in preveč spoštujemo, da bi o njih mogli misliti tako slabo. — Sicer pa ni nesreča, da ste se pojavili dve narodni stranki, konservativna in odločno-narodna, to še ni nesreča, in da bi bili gospodje stvar poprej boljše premislili, prej ali slej pa vendar pride na krmilo odločna stranka, ki ima uže zdaj v narodu več simpatije. Hladnokrvnosti je treba v politiki. Ured.

S temi besedami je označil slaven Rimljan začetek vojskovanja. Bojimo se, da ta sklep deželnega kranjskega zbora ima enak pomen. Hiba slovenskemu narodu je gotovo in vsak njegov veren ud jo čuti. Kako naše občinstvo misli o tej komediji, prepričali so se nekoliko lahko uže v zbornici. Vaš drugi dopisnik iz Ljubljane je slutil davno uže nekaj tacega, ali imeli smo njegovo sarkastično prorokovanje le za izvor pesimističnega mišljenja in verovali nismo, da tako pride.

Kaj pak: brez Dežmana, Schreya a ne sme biti deželnega zbora! Kdo bi potem obiral naše zaslužene može, kdo bi psoval slovenski narod?

Gosp. poročevalce je trdil, da so bile te nepostavnosti samo »formalne napake«, ter volitev v potrditve priporočal. Da so volili uže davno umrli volilci in nevolilci, da so se narodni glasovi odbacivali, to je samo »formalna napaka«! Čudno! 4 mesece je bila narodna večina deželnega zbora »poročevalcem vred«, popolnoma prepričana, da se je volitev vršila nepostavno in da se mora ovrči, celo iz nemškutarskih izjav je govorila slaba vest, kar naglo pa so našli, da je volitev priporočila vredna! Da so prepustili vsaj nemškutarske manjšini zagovarjati tak predlog!

Pomilovanja vredno je to prepričanje. O obravnava za kulismis se čujejo skoraj neverjetne reči. Volilno reformo, kolikor se tiče veleposestva, zavrgli so nemškutari odločno; ta kurija ostane nespremenjena, večna, privilegirana trdnjava narodnih nasprotnikov. Da v njej na nikak način ne dobé narodu prijazni glasovi večine, zato bodo uže skrbeli Apfalter et consortes pri vsakej volitvi posebe, kakor zadnjič. V drugih nevažnih delih volilne reforme pa so zagotovili nemškutari dopustiti nekoliko sprememb. Ali niso milostni? Za narodno stranko torej ostane vse pri starem. Poleg spremembe volilnega reda so bila baje tudi dogovarjanja za posebne slučaje; v teh so si baje zagotovili nekateri naših poslancev neko dvomljivo pomoč.

Kakor vidite, pretli nam še narodni razpor. Jacta est alea? Ali gospoda niso pozabili nekaj, kar je, hvala Bogu, uže davno minolo? ali se niso zmotili v času in političnej zrelosti naroda? *)

Č.

Domače in razne vesti.

Cesarjevi darovi. Presvitli cesar je podaril 500 gl. za pogorelce v Koritnici na Tolminkem; 200 gl. občini Lokavec za zgradbo farovža; 200 gl. za zgradbo nove cerkve v Lepvi na Goriškem; 250 gl. za šolo pri sv. Miklavžu nad Laškim in 80 gl. ognjegasnej družbi v Radovljici.

Odlikovanje. Svetovalcu pri c. k. namestništvu v Trstu, Fr. Schwarz, je cesar vsled dolgoletne izvrstne službe podelil red železne krone tretje vrste.

Imenovanja. Pravosodnje ministertvo je imenovalo pristava v Novem mestu, g. Gustava Stuhca za sodnika v Kočevju, pristava v Škofjeloki g. Leopolda Žužka za sodnika v Metliki, in pristava v Rudolfovem, dr. Fran Škofica, sodnikom v Mokronogu.

Tržaške novosti. Primorski namestnik de Pretis se je vrnil od svojega potovanja v Trst.

Dopolnilne volitve v mestni zbor. Dopolnilna volitev jednega poslanca za mestni zbor v IV. volilnem razredu je izvolila dr. Jerneja De Rin (kandidat Progressove stranke) s 425 glasovi od 434 oddanih glasovnic. — Pri dopolnitnej volitvi v tretjem razredu, ki se je vršila večeraj, oddalo se je 1323 glasovnic in izvoljen je bil kandidat »patriotike«, Jožef vitez Bordini s 738 glasovi.

C. k. mornarica. V saboto popoldne je priplula iz Puja v našo luko c. k. torpedna ladija št. 14, poveljnik Ripper s 15 mornarjev posadke.

V petek popoldne je odplul na c. k. vojnem parobrodu dalmatinski namestnik baron Jovanović z obitelji v Zadar.

Armenski študentje. Na parobrodu iz Levante je prišel v saboto v Trst P. Getal, mekhitarist in z njim dvanajst mladih dijakov, ki so se dalje odpeljali v Benetke, kjer imajo očetje Mekhitaristije svoj samostan.

Cremaschija, iz Milana doma, ki se je udeležil pretepa g. A. Brehmerja »Tagblattovega« sodelalca (kakor je »Elinost« uže poročila) je policija proti kavciji iz zapora izpustila.

Rus, katerega so v Trstu tako slovesno pokopali, spadal je k »Gardejskemu Jekipazu« »Strieloku«, imenoval se je »Andrej Sjemenov. 23 leten, doma iz Astrahana na Volgi.

Požar. V ponedeljek ponoči je popolnem zgorela jedna hiša v Bazovici. De-

*) Ne zamerite, da smo tudi Vašemu dopisu odstrigali nekatero ostrost. Da bi imeli nekateri naši slovenski poslanci le sobične namene, tega ne verujemo; v sodbi se ne smemo prenatiljiti. Položaj je jako zmeden, in patrijotov dolžnost je, da gasé, a ne netijo. Uredništvo.

setletna deklica je zgorela mej plamenom. Nesreča je nepopisljiva.

Podzvetnikom. V soboto 13. t. m. se odta pri tukajšnjem magistratu na javnej dražbi delo za napravo dveh galerij pri šentivanskem vodovodu pod cesto v »Boschettu«. Pisane ponudbe morajo se oddati do one ure, ko se prične javna dražba, pri magistratnem tehničnem oddelku.

Nesreče. Moral je iti v bolnišnico angleški mornar John Robertson, ker se je pri delu na parniku »Aisatian« levo roko zlomil. — Imenitna ekvilibristinja Miss Zaeo, krasna ženska postava, ponesrečila se je v nedeljo pri predstavi v gledišču »Politeama Rossetti«. Telovadila je na takozvanem »trapezu«, zgubila ravnotežje, in padla na tla tako nesrečno, da si je nosno kost razbila, prebila kožo na čelu in opraskala lice in se jako nevarno pobila. Kakor čujemo, ni se pobila smrtno, in lepa Miss utegne k malu ozdraveti. — Do kedaj bode še »moderna civilizacija« mej soboj trpela tako vratolomnih iger in neumno ploskala onim, ki se smrti razpostavljajo? — Tridesetletni težak Jožef Piccoli, doma v Maniagu na Videmskem, bivajoč v ulici »Commerciale«, št. 20, delal je v soboto na angleškem parniku v noveji luki. Uprav so ulekli vreče s pokretačo na paro, ko se vrv pretrga, in jedna polnih vreč mu pade na levo ramo. Silni udarec vrže moža v stran in tako nesrečno pade, da zadene z glavo ob rob neke mere za žito. Zelo poškodovanega, osobito na desno lice, prenesejo v mestno bolnišnico. — Stiridesetletna Kranjica Neža Krameršič, bivajoča v Locolju, pala je pod bremenom sena, na takozvanem »Pra del Sinter«, ter si zlomila desno nogo. — *Neprosto voljna kopelj.* Edeninpetdesetletni mizar Ivan P. iz Trsta, se je tako napil božje kapljice, da ni vedel ni domu. Kolovrati in kolovrati sem ter tja po mestu, konečno dospel do morja, na rivo Pescatori — tu pa možu tal pod nogami zmanjka in pade v morje. Ali, kakor pravi tržaški pregovor, pijanci imajo posebnega angelja varuha, kar se je vresničilo, — pričujoči morskí lukarji (pilotje) ga koj izvlečejo in izroče javnej straži, ki ga potem spremi na dom. — *Moč vina.* Tridesetletni Tržačan Orlando Anton je tako močno v bokal pogledal, da so mu noge odreklo službo. Zgrudi se na tlak in se na glavi poškodva, vsled tega zdaj mora čuvati postelj v bolnišnici.

Surovost, nož, pretep. Straža ustavi in odpelje v zapor težaka Ivana C. iz Videmskega, ker je v nekej krčmi v ulici »Riborgo« razsajal in razbijal steklenice, kupice, in tako pouzročil škodo za 1 gl. 68 kr., in ker ni imel s čem plačati 1 gl. 20 kr., koje je zapil. — Grški mornar Nikola B., preopivši se, prišel je razbijati stekla na oknih in čašice v nekej luknji v ulici »Crosada«. Pride straža in moža odpelje v senco. — V nekej žganjarji v ulici »Torrente« se v nedeljo zjutraj spró in stepó trije »šnopsarji«. Jeden od treh borilcev, ki je menda pri tepežnej partiji podlegel, srdit skoči v bližnjo mesarnico, zgrabi na stolu ležeč dolg mesarski nož in se spusti za nasprotnikom, ki sta se mej tem oddaljevala. K sreči so to opazile straže, ki srditega moža ustavijo, razorožijo in odpeljejo v ulico Tigor, kder so mu dokazali, da mesarski nož je za vse drugo nego za paranje ljudi.

Srečni roditelji! smo vskliknoli, ko nam je došlo poročilo, da je 21-letni gosp. Jožef Smrdur po absolviranju trgovinske visoke šole dobil štipendij 3200 gl. v namen, da gre za 3 leta na Špansko v Barcelono, da tam nadaljuje svoje trgovske vede in posveti svojo delatnost trgovinskemu razvitju mesta Trsta. Mladenič je sin ubogih slovenskih roditeljev, očé mu je težak pri rodoljubju, g. Mančko; a sin je tako pridno učil se k ljubu vsemu pomanjkanju, da je ubogemu težaku pač marsikateri milijonar zaviden za tacega sina. — Mladi Smrdur pa ni pozabil svoje materinščine, temveč govori in piše tudi dobro slovensko. — Naj ne pozabi tudi na tujem svojega naroda, in sreča naj mu bode vsigdar mila!

Sprejem pokneženega vrhovnega škofa dr. Zorna v Gorici. Dne 6. oktobra ob tri četrt na 12. uri, kakor so naznanjali plakati po mestu, pričakovala je ogromna množica ljudstva iz mesta in okolice prihod novoimenovanega pokneženega vrhovnega škofa Alojzija M. dr. Zorna. Ulice, kodar je imel iti sprevod, bile so sijajno odličene, skoraj na vsakej hiši so plapolale zastave v raznih barvah, največ se je s tem ponasala palača Ritterjev v ulici »del Teatro«. Tudi metropolitanska cerkev je bila bogato opravljena, kder se je imel vzvišeni škof nekoliko časa ponuditi. Cerkev je bila natlačena ljudstva in mej drugimi se je tu nahajala vrsta belo oblečenih deklic z jersbaški polnimi cvetic. Mestni župan z občinskim svetovalstvom v imenu prebivalstva pozdravi cerkvenega kneza in pričujoče oblastnije se postavijo v red v sprevodu, ki se prične pomikati. Najprej se je peljal mestni župan v kočiji; zatem kočija z škofom, Monsignorjem dr. Valussijem in tajnikom Jordanom, za temi deželni glavar grof Coronini z dr.

Pajerjem, z udi deželnega odbora in je sklepalo sprevod do 30 privatnih kočij. Koder se je peljal novi škof, psovod ga je ljudstvo navdušeno pozdravljalo. V svojo rezidenco je dospel ob 12^{1/2}, in tu je sprejmal civilne in vojaške oblasti. »L'Eco del Litorale« je prigodno te slavnosti prišel v praznične obleki na svitlo.

Duhovske spremembe v goriške nadškofiji. Č. g. Ivan Kragelj, vikar v pokoji, umri je 24. septembra v Kanalu. R. I. P. — Č. g. Franc Rožič, kaplan v Kanalu. Šel je začasno v pokoj. Č. g. Miha Pirih, župnik pod Melcami, šel je v stalni pokoj. Č. g. Anton Brtina, kaplan pod Melcami, imenovan je oskrbnikom ondašnje župnije. Č. g. Hilarij Zorn je postal namestni učitelj veronauka na c. k. realki v Gorici. Č. g. Andrej Centazzo, kaplan pri fari sv. Vida na Placuti, podučuje začasno veronauk na c. k. deškeji vadnici v Gorici. Č. g. Ivan Grbec, kaplan v Ločniku, postal je poknež. vrhovnega škofa domači kaplan. Razpisani ste župniji v Bračanu in pod Melcami do 12. t. m.

Goriške srednje šole. Na c. k. realko se je vpisalo 200 dijakov, od teh je bilo sprejetih 184; v prvi razred 73, od teh je bilo sprejetih 57; namreč: 28 Lahov, 23 Slovencev, 5 Nemcev in 1 Francoz. — Na c. k. gimnaziji pa je bilo vpisanih 364 dijakov. V prvi razred se je vpisalo 50 Lahov in 46 Slovencev, a sprejetih je bilo po izpitu 40 Slovencev in 33 Lahov. — Na c. k. izobraževališči za učiteljice je bilo sprejetih le 24 kandidatinj.

Podgradsko bralno društvo bode imelo dne 18. t. m. izvenredni občni zbor z važnim dnevnim redom. Oni gospodje, ki še nameravajo pristopiti, blagovolijo naj se prijavijo za časa, da se jim dopošeje dnevi red.

Odbor.

Podgradska posejilnica. Naslanjaje se na svojo razpravo na Brezoviškem taboru, uljudno vabim rodoljube k posvetovanju, katero bode dne 18. t. m. po zboru »bralnega društva« v Podgradu v sobi omenjenega društva.

Slavoljub Jenko.

Nezaslišano. »Narodnemu listu« pišejo, da v občinskih uradih »Velosela in Malosela« v okrajnem gvarstvu Mallega Lošinja, vise po stenah zemljevidi, na katerih so Trentino, Trst in na levem bregu ležeči del grofije Goriške, zabilježeni kot deli spadajoči k Italiji. Je-li ne vedo tega deželni poslanci in okrajni glavar Eluschegg? Ljudje pravijo, da to oni dobro vedo, pa da nečejo odstraniti.

Obsodba. Gosp. A. Brože, urednik »Slovenskega gospodarja«, bil je v saboto pred porotniki v Celji krivim spoznan in obsojen na jeden mesec zapora, 100 gl. izgube na kavciji in na to, da mora priobčiti sodbo na prvej strani lista.

Štev. 9 goriškega »Gospodarskega lista« obravnava to-le: 1. Nova bolezen na črešnjem dreviu. — 2. Gozdarska naredba. — 3. Poročilo vodstva slovenskega oddelka kmetijske šole o delovanju zavoda v dobi od junija meseca 1882. do 12. aprila t. l. — 4. Društveni novičar. — 5. Kako stojimo zdaj s trtno ušjo (floksero)? — 6. Razglas.

Tatvine in policijske. Četa tatov. V petek po noči so tatovi prodrli v štacuno trgovca Alojzija D. v ulici »Campanile« št. 5 in odnesli 48 prtov v vrednosti 50 gl. — Nekoliko potem javna straža zazre tri posebnice, ki prekoračujejo železno ograjo okoli pravoslavne cerkve, koji, zazrši za petami stražo, spuste se v beg. Dva odneseta pete, jednega pa straža ulovi v osobi Antona B., težaka, policiji dobro poznatega ptiča, i pri njem najde še 8 prtov, ukradenih trgovcu A. D. Straže preiščejo prostor okoli cerkve, ter v jednom kotu opredele še drugih 15 lumpov, ki so se tam tiščali. Še niso vsi, ki k tej četi spadajo. Straže, kakor se sliši, na sledu so še drugim tatovom. Trst je v tem obziru tako imeniten postal, kakor Pariz, tudi tam se tatovi in drugi »nebodijhtreba« kar v kompanije zbirajo. — *Zalostno.* V četrtek je neka deklica šla mimo bolnišnice in v roki je nesla kositrn vrč. K njej se približa nek lump, ki jej hoče posodo odnesti. Deklica na to jame kričati, kar vzbudi pozornost neke ženske, katera jame lumpa zmerjati. Zdaj se lopov proti tej obrne, ter jo hudo s pestmi obdela, dokler ne priskoči stražar in lumpa v zapor odvede. — V nedeljo po noči zlezejo nekoji »poštenoviči« v hišo št. 4 v ulici »Fontana« in iz pisarnice sodarskega mojstra G. odneso 27 gl. in nabit revolver. — V ponedeljek so straže spravile v luknjo dlnarja Antona J., ker je nekemu trgovcu z sirom v ulici »Torrente« ukradel dolg nož in potem se spustil v beg. — *Važen lov.* V nedeljo v jutro je nek policijski agent na stanovanju aretiral mladeniča iz Padove, ki je tu živel pod tujim imenom, in se neki trudil, da tu ustanovi trgovsko hišo, po zgledu menda hiše »Gorlero e C.« nesrečnega spomina. Mladenič je uže vohal zrak one hiše, kder se »poštenoviči« spravljajo — a pobojšal se ni! Kraljevi tribunal v Rovigu na Laškem ga išče (zdaj je najden), da se mu opraviči radi *stelpary in tatvin*, katerih je ebdolžen. Babe po

